

กริยาวลี (VP)

2209521 วากยสัมพันธ์

พลรวี ประเสริฐสม (ponrawee.pra@gmail.com)

Under CC License 3.0 (BY-NC-SA)

กริยาในภาษามนุษย์มักต้องปรากฏกับหน่วยต่างๆ เพื่อให้ความหมายสมบูรณ์ เราเรียกหน่วยเหล่านี้ว่า _____
(_____)

1. พิจารณาข้อมูลต่อไปนี้

- (1) a. Kim danced.
b. Kim kicked a stone.
c. Kim gave B a book.
d. Kim gave a book to B.

นิสิตคิดว่า VP ในแต่ละข้อควรวาดต้นไม้อย่างไร และพบปัญหาอะไรตามทฤษฎีเอกซ์บาร์

2. พิจารณาข้อมูลต่อไปนี้

- (2) Kim made Nook see himself.

ให้นิสิตเสนอโครงสร้างหน่วยประกอบ (constituency) ของ VP ในประโยคข้างต้น

3. พิจารณาข้อมูลต่อไปนี้

- (3) a. Kim showed Nook_i himself_i.
b. Kim showed Nook_i to himself_i.
- (4) a. * Kim showed himself_i Nook_i.
b. * Kim showed himself_i to Nook_i.
- (5) a. * Kim showed Nook_i him_i.
b. * Kim showed Nook_i to him_i.

ถ้าเราคิดว่าทฤษฎีการผูกมัด (binding) จำเป็นต้องอ้างถึงซีคอมมานด์ ข้อมูลข้างต้นควรมีโครงสร้างหน่วยประกอบ (constituency) อย่างไร

4. ให้นิสิตตั้งสมมติฐานว่าโครงสร้างและหมวดหมู่ของประโยคในข้อ 3. เป็นอย่างไร

เราเรียกโครงสร้างที่เราเสนอในข้อ 3. ว่า _____ (Larson, 1988)

โดยเราจะเสนอด้วยว่ามี _____ จาก _____ ไปรวมกับ _____ (ดูคำอธิบายเพิ่มเติมใน <https://www.ling.upenn.edu/~beatrice/syntax-textbook/ch7.html>)

5. พิจารณาข้อมูลต่อไปนี้

- (6) a. A person arrived/came/existed/remained.

- b. There arrived/came/existed/remained a person.
- (7) a. A person danced/walked/jumped/climbed.
- b. * There danced/walked/jumped/climbed a person

นิสิตมีข้อสังเกตอะไรเกี่ยวกับบทบาททางความหมาย (เช่น เป็นผู้กระทำ) ของ NP ในข้อ (6) และ (7)

เราเรียกบทบาททางความหมาย (เช่น ผู้กระทำ ผู้ถูกกระทำ) ว่า _____ (_____)

บทบาททางความหมายที่พบบ่อย ได้แก่

- ผู้กระทำ/ผู้เริ่มต้น/ต้นเหตุ (Agent/Cause/Initiator)
- ผู้ถูกกระทำ (Patient)
- วัตถุถูกกระทำ (Theme)
- ผู้ได้รับ (Recipient)
- ผู้ประสบ (Experiencer)
- ปลายทางของการเคลื่อนที่ (Goal)
- ต้นทางการเคลื่อนที่ (Source)

กริยาแต่ละตัวเป็นตัวกำหนดว่าจะมีหน่วยร่วมเหตุการณ์อะไรได้บ้าง ดังนั้นเราอาจคิดได้ว่ากริยาเป็นตัวกำหนดว่าจะเกิดกับ _____ (_____) อะไรได้บ้าง

6. พิจารณาข้อมูลต่อไปนี้

(8) .

7. จากการเรียนเรื่องโครงสร้างยกระดับอาร์กิวเมนต์ คำไร้ความหมาย (เช่น *it* กับ *there*) จะเกิดเมื่อใด และจากความรู้เรื่องนี้ เราสามารถเสนอว่าโครงสร้างของประโยคในข้อ (6) และ (7) เป็นอย่างไร

8. อกรรมกริยา (intransitive verb) ที่สามารถใช้กับโครงสร้างที่มี *there* ไร้ความหมายได้บางครั้งจะสามารถใช้เป็นสกรรมกริยา (transitive verb) ได้ด้วย

- (9) a. There grew a flower.
- b. A flower grew.
- c. Kim grew a flower.

เราสามารถวิเคราะห์การแปรระหว่างสกรรมและอกรรมกริยาของ *grow* ได้อย่างไร ให้นิสิตลองเสนอว่าเกิดอะไรขึ้นในต้นไม้ของแต่ละประโยคใน (9)

9. สรุปความแตกต่างระหว่างกริยาในข้อ (6) กับ (7)

สมมติฐานเอกรูปของบทบาท θ (Uniformity of Theta Assignment Hypothesis / UTAH) (Baker, 1997)

UTAH กล่าวว่า _____ (_____) เดียวกันจะ _____ เดียวกันเสมอ (ก่อนที่จะมีการย้ายที่ใดๆ เกิดขึ้น)

10. นึกถึงกริยา *kick* ‘เตะ’ ในภาษาอังกฤษ ประกอบด้วย บทบาท θ (θ -role) อะไรบ้าง
จาก UTAH นิสิตคิดว่าทำไมเราดูเหมือนจะไม่พบกริยา *blick* ที่แปลว่า ‘ถูกเตะ’ (เช่น Kim blicked Jack แปลว่า Jack kicked Kim) ในภาษาไทยเลย

11. พิจารณาข้อมูลต่อไปนี้

- (10) a. I dropped the ball.
b. The ball dropped.

drop เป็นกริยาประเภทใด และประโยคข้างต้น

ถ้า นิสิตคิดว่า *drop* เป็นตัวแจกกรณามธรรม (Case) ให้ *the ball* แล้ว นิสิตพบปัญหาอะไรเกี่ยวกับเรื่องกรณามธรรม (Case) ใน (10b)

ข้อสังเกตของเบอร์ซิโอ (Burzio’s Generalization) (Burzio, 1986)

กริยาปรากฏพร้อมบทบาท (“แจก”/assign) _____ (_____) ก็ต่อเมื่อ _____ (_____) ให้แก่กรรมของมัน

12. พิจารณาข้อมูลภาษาดัตช์ (Dutch) ต่อไปนี้ (Ackema & Sorace, 2017)

- (11) Karel **heeft**/*is hard gewerkt
Karel **has** hard worked
‘Karel has worked hard’

(12) Onze nieuwe piano **is**/*heeft eindelijk gearriveerd
Our new piano **is** finally arrived
‘Our new piano has finally arrived.’

อะไรเป็นตัวกำหนดกริยานุเคราะห์ในภาษาดัตช์

การย้ายที่เกิดกับกริยาไร้กรรมกรกเป็นการย้ายที่แบบเอ (A-movement) เช่นเดียวกับการยกระดับอาร์กิวเมนต์ (raising) เพราะเป็นการย้ายไปที่ _____

13. พิจารณาข้อมูลต่อไปนี้

- (13) Kim was killed.

ประโยคกรรมวาก (passive voice) ข้างต้น ดูเหมือนจะมีปัญหาต่อ UTAH อย่างไร (คำใบ้: ให้นึกถึงว่า *Kim* อยู่ในตำแหน่งใดบนต้นไม้ และมี บทบาท θ อะไร)

ข้อสรุปหนึ่งอาจจะเป็นว่า UTAH ผิด แต่ถ้าไม่คิดว่า UTAH ผิด นิสิตคิดว่าเราจะแก้ปัญหานี้ได้อย่างไรบ้าง

14. ประโยคกรรมวาก (passive voice) ข้างต้น เป็นไปตามข้อเสนอของเบอร์ซิโอที่เราเสนอไว้ที่แรกหรือไม่ และมีปัญหาด้านกรณามธรรมหรือไม่ เพราะอะไร (คำใบ้: ให้นิสิตคิดว่าปกติแล้วกริยา *kill* มีพฤติกรรมอย่างไรในเชิงการแจกบทบาท θ และการกรณามธรรม)

เราจะแก้ปัญหานี้ด้วยการเสนอว่าจริงๆ แล้วคุณสมบัติการแจกกรณามธรรมไปที่ส่วนเติมเต็มของ V และการแจกบทบาท θ ที่เป็นผู้กระทำ (Agent) นั้นอยู่กับ _____ แทนที่จะอยู่ที่ V (แต่ V ยังคงเป็นตัวกำหนดว่าจะเกิดกับ _____ แบบไหนได้)

15. ให้นิสิตลงวาดต้นไม้ของประโยคกรรมวาจก (passive) ตามข้อเสนอข้างต้น
16. การย้ายที่เกิดกับกรรมวาจก (passive) เป็นการย้ายที่แบบเอ (A-movement) หรือไม่

มโนทัศน์สำคัญ

1. โครงสร้างอาร์กิวเมนต์ (argument structure)
2. อาร์กิวเมนต์ชั้นใน (internal argument)
3. อาร์กิวเมนต์ชั้นนอก (external argument)
4. ข้อสังเกตของเบอร์ซิโอ (Burzio's generalization)
5. โครงสร้างกริยาวลีซ้อน (VP shell)
6. กริยาไร้กรรมการก (unaccusative verbs)
7. กริยากรรตุการก (unergative verbs)
8. บทบาท θ (θ -role / theta-role)
9. สมมติฐานเอกรูปของบทบาท θ (Uniformity of Theta Assignment Hypothesis / UTAH)

บรรณานุกรม

- Ackema, P., & Sorace, A. (2017). Auxiliary selection. *The Wiley Blackwell Companion to Syntax, Second Edition*, 1–32.
- Baker, M. C. (1997). Thematic roles and syntactic structure. In *Elements of grammar: Handbook in generative syntax* (pp. 73–137). Springer.
- Burzio, L. (1986). Italian syntax: A government-binding approach. *Dordrecht: Reidel*.
- Larson, R. K. (1988). On the double object construction. *Linguistic inquiry*, 19(3), 335–391.